แนวคิดในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

CONCEPTS IN EARLY CHILDHOOD TALES AWARDED BY THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

อังคณา เครือคำ[1] และ ปาริชาต โปธิ[2**]

Aungkana Kercome[1] and Parichart Pothi[2**]

[1, 2]มหาวิทยาลัยพะเยา 19 ต.แม่กา อ.เมือง จ.พะเยา 56000 ประเทศไทย

[1, 2]University of Phayao 19 Meaka Sub-district, Mueang District, Phayao Province, 56000, Thailand

**Corresponding author E-mail: Parichart.po@up.ac.th

(Received: Dec 9, 2025; Revised: Jun 26, 2026; Accepted: Jun 29, 2026)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเนื้อหาของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีวิจัยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลตัวบทนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2564-2568 จำนวน 20 เรื่อง และข้อมูลแนวคิดทฤษฎี คือ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย แนวคิดสุขภาวะ แนวคิดคุณธรรมและจริยธรรม และแนวคิดคุณลักษณะความเป็นไทยและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญไว้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาทักษะสมอง 2) ด้านร่างกาย 3) ด้านจิตใจและอารมณ์ 4) ด้านสังคม 5) ด้านสติปัญญา 6) ด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม และ 7) ด้านความเป็นไทยและพหุวัฒนธรรม

โดยภาพรวมการนำเสนอแนวคิดในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญกับการสื่อสารแนวคิดโดยตรงเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านทั้งการพัฒนาทักษะสมอง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเรียกว่า การสร้างเสริมสุขภาวะองค์รวม เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทยภายใต้บริบทพหุวัฒนธรรม นับเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

คำสำคัญ: แนวคิด, นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

** บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาและแนวคิดในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

[1] นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this study were to analyze the concepts included in early childhood tales that were honored with Basic Education Commission Awards. The relevant data were collected from the contents of 20 early childhood tales for young children aged 3–5 years that were honored with outstanding awards and honorable mentions from the Office of the Basic Education Commission from 2021 to 2025, including theoretical concepts relating to early childhood development, well–being, morality and ethics, as well as Thai characteristics and coexistence in a multicultural society. The data obtained were then analyzed and presented using descriptive analysis. The results showed that these tales included 7 main dimensions of child development: 1) executive function (EF), 2) physical, 3) mental and emotional, 4) social, 5) intellectual, 6) moral and ethical, and 7) Thainess and multiculturalism.

Overall, the concepts included in these early childhood tales reflected the authors' emphasis on direct communication aimed at holistic child development, encompassing the development of cognitive, physical, emotional, social, and intellectual skills—referred to as holistic well–being—as a primary focus. Furthermore, it also prioritized the development of morality, ethics, and Thainess within a multicultural context, forming a crucial foundation for the growth of a well–rounded human being.

KEYWORDS: Concepts, Early Childhood Tales, Office of the Basic Education Commission

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยเริ่มแรกของร่างกาย สมอง และระบบประสาทที่กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ตลอดทั้งเป็นช่วงเวลา "หน้าต่างแห่งโอกาส" ที่สำคัญต่อการวางรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต การส่งเสริมพัฒนาการตามวัยอย่างเหมาะสมในระยะนี้จะช่วยสร้างพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดีและส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคต (Office of the Education Council, 2021) โดยเฉพาะด้านพัฒนาการทางสมอง จากผลการศึกษาขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาสมองจะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ภายในช่วงก่อนอายุ 6 ปี ซึ่งจะส่งผลให้การออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีคุณภาพและเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กและการวางรากฐานการเรียนรู้ในระยะยาว (United Nations Children's Fund, 2021)

หนึ่งในสื่อการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย คือ หนังสือนิทานสำหรับเด็ก ซึ่งถือเป็นสื่อสำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ความคิด และจินตนาการของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่า ช่วงเวลาสำคัญในการพัฒนาทักษะพื้นฐานต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ เด็กจะซึมซับภาษาและความคิดผ่านเรื่องราวที่เข้าใจง่ายและมีความสนุกสนาน (Niland, 2023) ซึ่งนิทานนับเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการถ่ายทอดพัฒนาการดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการใช้นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสื่อการเรียนรู้ จึงได้จัดโครงการประกวดหนังสือดีเด่น โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกที่มุ่งเน้นความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาสำหรับเด็ก และองค์ประกอบทางศิลปะที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงพัฒนาการ (Office of the Basic Education Commission, Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, 2020) ส่งผลให้หนังสือและนิทานที่ได้รับรางวัลสะท้อนมาตรฐานคุณภาพของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม แม้หนังสือนิทานเหล่านี้จะผ่านการรับรองมาตรฐานด้านเนื้อหาและรูปแบบแล้ว แต่จากการสำรวจงานวิจัยพบว่า ในปัจจุบันยังคงขาดการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบด้านแนวคิดและสาระสำคัญที่มุ่งปลูกฝังแก่เด็กปฐมวัย โดยเฉพาะกลวิธีการแปลงแนวคิดนามธรรมให้เป็นรูปธรรมผ่านพฤติกรรมตัวละคร ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารที่จำเพาะต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเล็ก ในขณะที่การศึกษาวรรณกรรมในประเทศไทยส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นไปที่กลุ่มวรรณกรรมเยาวชนช่วงอายุ 12–18 ปี ซึ่งมีทักษะการคิดเชิงตรรกะและสามารถตีความสัญลักษณ์เชิงอุปมาอุปไมยที่ซับซ้อนได้แล้ว ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอในงานวรรณกรรมสำหรับเยาวชน เรื่อง ครุฑน้อย” ของกนกวรรณ เงาชัยภูมิ และคณะ (Ngaochaiphum et al., 2018) “แนวคิดเกี่ยวกับเด็กและคุณค่าในวรรณกรรมเยาวชนของสุมาลี บำรุงสุข” ของ วิจิตรา รุ่งแสง (Rungsaeng, 2021) “การวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนของปิงชิน” ของ มัสยามาศ ชัยชนะกิจพงษ์ และกนกพร นุ่มทอง (Chaichanakipong & Numtong, 2023) และ “กลวิธีการนำเสนอแนวคิดนิเวศสำนึกในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง หมอยาน้อย ของ กิติศักดิ์ ศรีแก้วบวร” ของวัลภา ธารเวท และมารศรี สอทิพย์ (Tarawet & Sorthip, 2024)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เข้าใจแนวทางการถ่ายทอดแนวคิดและสาระสำคัญที่แฝงอยู่ในนิทาน การศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้เข้าใจกลไกการเปลี่ยนแนวคิดนามธรรมให้เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับช่วงวัย แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ครู และนักสร้างสรรค์สื่อ ในการเลือกใช้และพัฒนานิทานที่มีคุณภาพเพื่อเสริมสร้างรากฐานความคิดและมุมมองที่เหมาะสมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเนื้อหาของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎี 4 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ ทฤษฎีทักษะสมอง (Executive Functions) เป็นกระบวนการทางความคิด การควบคุมอารมณ์ และการกำกับพฤติกรรม (Thai Health Promotion Foundation, 2026) โดยองค์ประกอบของทักษะสมอง ได้แก่ ความจำเพื่อการใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การยืดหยุ่นทางความคิด การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ การประเมินตนเอง การริเริ่มและลงมือทำ การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ และการมุ่งเป้าหมาย

2. แนวคิดสุขภาวะ เป็นความสมบูรณ์ทางร่างกาย ทางอารมณ์หรือจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณที่มีความสมดุลและมีความสุข (World Health Organization [WHO], 1998) นอกจากนี้ Adams et al. (1997) กล่าวถึงแนวคิดสุขภาวะไว้เพิ่มเติม คือ สุขภาวะด้านปัญญา เป็นกระบวนการคิดไตร่ตรอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยปัญญาอย่างเหมาะสม

3. แนวคิดคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแนวคิดการพัฒนาทางจิตใจและมีอิทธิพลต่อเด็กทางด้านความความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมผ่านการส่งเสริมและกระบวนการขัดเกลาทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมสั่งสอนของโรงเรียน การปฏิบัติตามคำสอนทางพระพุทธศาสนา การเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน และการเรียนรู้จากสื่อมวลชน (Sodmanee & Junprasert, 2011)

4. แนวคิดคุณลักษณะความเป็นไทยและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยแนวคิดคุณลักษณะความเป็นไทยจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) ความเป็นไทยที่มีลักษณะคงตัว เช่น ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และความจงรักภักดีต่อสถาบัน และ 2) ความเป็นไทยที่มีลักษณะพลวัตหรือยืดหยุ่นที่เปลี่ยนแปลงได้ตามบริบทของสังคมและโลกสมัยใหม่ (Chutintaranond, 2016; Thapporn, 2010) ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นแนวทางส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในสังคมเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Arphattananon, 2018; Changjan, 2021) และนำไปสู่สังคมที่ยุติธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในระยะยาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารหรือตัวบท แล้วนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

แหล่งข้อมูล

การเลือกแหล่งข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3–5 ปี ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3–5 ปี ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 – 2568 จำนวน 20 เรื่อง ด้วยวิธีการเลือกตัวบทแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากแนวคิดของนิทานสะท้อนบริบทสังคมสมัยใหม่ การปรับตัวในยุคดิจิทัล และการมุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะเด็กปฐมวัยตามทิศทางการศึกษายุคใหม่ และเกณฑ์ด้านคุณภาพของหนังสือที่ผ่านการรับรองว่าเป็นนิทานที่ได้รับรางวัลดีเด่นหรือรางวัลชมเชยจากการประกวดหนังสือดีเด่นจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในมาตรฐานด้านเนื้อหา ภาษา และภาพประกอบ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกแนวคิดที่ปรากฏในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสร้างตามการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ ทฤษฎีทักษะสมอง (Thai Health Promotion Foundation, 2026) 2) แนวคิดสุขภาวะ (Adams et al., 1997; WHO, 1998) 3) แนวคิดคุณธรรมและจริยธรรม (Sodmanee & Junprasert, 2011) และ 4) แนวคิดคุณลักษณะความเป็นไทย (Chutintaranond, 2016; Thapporn, 2010) และการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (Arphattananon, 2018; Changjan, 2021) โดยการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำแบบบันทึกแนวคิดที่ปรากฏในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

ด้านภาษาไทย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งเมื่อนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาหาค่าเฉลี่ยมีค่า IOC เท่ากับ 0.80 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบบันทึกมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวบรวมข้อมูลตัวบทและข้อมูลแนวคิดทฤษฎี โดยข้อมูลตัวบทได้รวบรวมตัวบทนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3–5 ปี ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 – 2568 จำนวน 20 เรื่อง จากนั้นอ่านตัวบทในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ อ่านคร่าว ๆ อ่านเก็บความคิด และอ่านละเอียด ส่วนข้อมูลแนวคิดทฤษฎี รวบรวมไว้ 4 แนวคิด คือ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย แนวคิดสุขภาวะ แนวคิดคุณธรรมและจริยธรรม และแนวคิดคุณลักษณะความเป็นไทยและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

2. หลังจากอ่านตัวบทนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3–5 ปี ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกรายละเอียดในด้านแนวคิดสำคัญที่ปรากฏลงในแบบบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดระบบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บบันทึกไว้แล้วมาจัดระบบให้อยู่ในกลุ่มเนื้อหาเดียวกัน โดยเน้นวิเคราะห์เฉพาะด้านแนวคิดสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยว่าปรากฏในแง่มุมใดบ้าง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการพิจารณาความหมายอันเป็นความรู้ความจริงด้านภาษาที่สะท้อนแนวคิดสำคัญ โดยผู้แต่งอาจนำเสนอโดยตรงหรือการเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ข้อมูลได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและแนวคิดด้านต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาไว้ แล้วนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาจัดกลุ่มเข้าด้วยกันตามประเด็นที่กำหนดไว้ จากนั้นสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ต่อไป

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลตัวบทนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3–5 ปี ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2564 – 2568 จำนวน 20 เรื่อง ผลการวิจัยที่พบสรุปได้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาทักษะสมอง (Executive Function) 2) ด้านร่างกาย 3) ด้านจิตใจและอารมณ์ 4) ด้านสังคม 5) ด้านสติปัญญา 6) ด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม และ 7) ด้านความเป็นไทยและพหุวัฒนธรรม กล่าวรายละเอียดโดยสังเขปได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาทักษะสมอง (Executive Function) เป็นแนวคิดที่มุ่งกระบวนการทางความคิดในสมองส่วนหน้าซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการคิดวิเคราะห์ การควบคุมอารมณ์ และการกำกับพฤติกรรมของบุคคล สิ่งสำคัญคือการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการอย่างเหมาะสมกับช่วงวัยให้ครอบคลุมหลากหลายเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถเติบโตอย่างสมบูรณ์ ดังตัวอย่างนิทานเรื่องความจำยาวของปู่ขี้ลืม ของสุภลักษณ์ พูนสินบูรณะกุล เนื้อความว่า

> *"หลานยังโกรธอยู่ใช่ไหม ถ้าอย่างนั้นเราไปที่บึงใหญ่กัน หลานโกรธใคร โกรธอะไรก็เขียนบนก้อนหินแล้วขว้างมันออกไปให้ไกล ๆ เลย ผมทำตามที่ปู่บอก ผมขว้างก้อนหินสุดแรง ทีละก้อน ทีละก้อน อารมณ์ค่อย ๆ สงบเยือกเย็นลงจนสบายใจขึ้นจริง ๆ" (Poonsinburanakul, 2021, p. 29)*

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏองค์ประกอบพัฒนาการด้านทักษะสมอง (Executive Functions) ในทักษะการควบคุมอารมณ์และทักษะการยับยั้งชั่งใจและคิดไตร่ตรอง จากสถานการณ์หลานรู้สึกโกรธและเสียใจหลังจากถูกเพื่อนแกล้งจนตกรถจักรยาน ซึ่งความรู้สึกรุนแรงนี้อาจนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าวหรือการโต้ตอบที่ไม่เหมาะสม แต่ปู่ได้สอนวิธีการจัดการกับอารมณ์เหล่านั้นได้อย่างสร้างสรรค์ โดยปู่ไม่ได้บอกให้หลานไปแก้แค้นหรือทำพฤติกรรมที่ไม่ดีกลับไป แต่ได้แนะนำให้ *"เขียนบนก้อนหิน"* ซึ่งเป็นการเปลี่ยนความรู้สึกเชิงลบให้กลายเป็นวัตถุที่จับต้องได้ จากนั้นจึง *"ขว้างมันออกไป"* การที่หลานทำตามคำแนะนำของปู่และขว้างก้อนหิน *"ทีละก้อน"* ส่งผลให้อารมณ์ค่อย ๆ สงบลง การกระทำนี้เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการยับยั้งความโกรธที่อยู่ภายในและเปลี่ยนไปใช้กลไกการจัดการอารมณ์ที่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการควบคุมตนเองจากสิ่งกระตุ้นหรือแรงขับภายในเพื่อไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา การเปลี่ยนผ่านจาก "การสอน" ไปสู่ "การสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่มีความหมาย" ผ่านตัวละครและเนื้อเรื่องที่แนบเนียน จะช่วยให้เด็กซึมซับพฤติกรรมเชิงบวกได้โดยไม่รู้สึกถูกบังคับ การปลูกฝังแนวคิดเช่นนี้จึงเปรียบเสมือนการสร้างโครงสร้างพื้นฐานของชีวิตที่ส่งผลต่อเนื่องไปถึงความสำเร็จทางการเรียนและการปรับตัวในสังคมเมื่อเติบใหญ่ต่อไป

ตัวอย่างด้านการพัฒนาทักษะสมองอีกตัวอย่างหนึ่งคือ ทักษะการประเมินตนเอง กล่าวคือการสะท้อนการกระทำของตนเองและรู้จักพฤติกรรมของตนเอง ดังตัวอย่างนิทานเรื่องกระจกวิเศษของปุ๊บปั๊บ ของมณิศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (Palakawong Na Ayudhya, 2022, pp. 14–15) เนื้อความว่า

> *"เมื่อมาถึงบ้าน แม่ยืนยิ้มรออยู่ "ปุ๊บปั๊บ ! ลูกไปไหนมาจ๊ะ" แม่ถาม ปุ๊บปั๊บนึกได้ว่า งอนแม่อยู่ จึงทำหน้างอทันที "ไปเล่นกับเพื่อนมาครับ" ปุ๊บปั๊บตอบ แล้วไปนั่งหน้ง้ำอยู่บนม้านั่งตัวเก่ง "อ๊ะ ! ใครเนี่ย" ปุ๊บปั๊บเผลออุทานออกมาเมื่อเห็นหน้าตัวเองในกระจก "แล้วถ้าแบบนี้ล่ะ" ปุ๊บปั๊บฉีกยิ้ม "อืม...หล่อกว่าเมื่อกี้เยอะเลยแฮะ"*

ข้อความข้างต้น การที่ปุ๊บปั๊บเห็นภาพสะท้อนของตนเองในกระจกและเกิดความคิดในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ถือเป็นกระบวนการพิจารณาและทบทวนตนเองอย่างมีระบบ ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์พฤติกรรม ความคิด และความรู้สึกของตนเองอย่างลึกซึ้ง เพื่อทำความเข้าใจตนเองให้ชัดเจนยิ่งขึ้น กระบวนการดังกล่าวเปรียบเสมือนการมองสะท้อนพฤติกรรมของตนเองเพื่อตรวจสอบจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุง อันนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. ด้านร่างกาย เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการวางรากฐานการพัฒนาเด็กให้มีความสมบูรณ์โดยเน้นความพร้อมทางร่างกาย อาทิ การมีสุขภาพแข็งแรง การปราศจากโรคภัย การได้รับปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเติบโตสมวัยและแข็งแรง สำหรับเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป ดังตัวอย่างนิทานเรื่องตามแม่ไปเที่ยวป่า ของวันวิสา ธรรมสังวาล และสันติภาพ ก่อเจริญวัฒน์ (Thammasangwan & Kocharoenwat 2020, p. 25) เนื้อความว่า

กลิ่นเหงื่อออบอวล ชวนกันอาบน้ำ
ก่อนจะพลบค่ำ ทำตามหน้าที่
แปรงฟันสะอาด ไม่พลาดสักซี่
ฟอกสบู่ให้ดี ขัดสีฉวีวรรณ

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏแนวคิดด้านการดูแลสุขภาพร่างกาย โดยเนื้อความกล่าวถึงกิจกรรมการอาบน้ำ การแปรงฟัน และการฟอกสบู่อย่างถูกวิธี ถือเป็นพฤติกรรมพื้นฐานในการรักษาความสะอาดของร่างกาย การปฏิบัติดังกล่าวช่วยลดการสะสมของเชื้อโรคและลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่าง ๆ ดังนั้นการแทรกแนวคิดให้เด็กได้ดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพกายที่แข็งแรงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวอย่างด้านร่างกายอีกตัวอย่างหนึ่งคือ การสอนเรื่องโภชนาการของผลไม้ไทย ดังตัวอย่างนิทานเรื่องชื่นใจผลไม้ไทยอร่อยจัง ของทิพย์วรรณ แสวงศรี (Sawangsri, 2023, p. 21) เนื้อความว่า

ผลไม้ของไทย อยากให้ลิ้มลอง
สมควรยกย่อง ป้องกันโรคภัย
วิตามินนานา ยืดอายุขัย
กินเป็นนิสัย อ่อนวัยงามตา

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏแนวคิดด้านการดูแลสุขภาพร่างกาย โดยเนื้อความกล่าวถึงการให้ข้อมูลและสร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าทางโภชนาการของผลไม้ไทย การสอนว่า ผลไม้ช่วย *"ป้องกันโรคภัย"* และมี *"วิตามินนานา"* เป็นการปลูกฝังความรู้ด้านสุขภาพ และส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมการบริโภคที่ดี การนำเสนอแนวคิดดังกล่าวจึงเป็น

การวางรากฐานทางพฤติกรรมสุขภาพผ่านการสร้างความฉลาดทางสุขภาวะให้แก่เด็ก โดยใช้สื่อรูปธรรมอย่างผลไม้ไทยเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติจริง การเน้นย้ำถึงคุณค่าทางโภชนาการมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการมีร่างกายที่แข็งแรงเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางทัศนคติที่ช่วยให้เด็กสามารถเลือกรับประทานสิ่งที่มีประโยชน์ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยอาหารไม่มีโภชนาการในปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีสุขภาวะทางร่างกายที่แข็งแรงและยั่งยืน

3. ด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสภาพจิตใจให้มีความมั่นคงและสมดุล โดยมุ่งส่งเสริมให้เด็กมีความสุขทางอารมณ์ สามารถชื่นชมและรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างมีความหมาย ตระหนักถึงคุณค่าและศักยภาพภายในตนเอง รวมทั้งมีความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถของตน การมีทัศนคติเชิงบวก การเปิดรับประสบการณ์ใหม่ และการมีความหวังในการดำเนินชีวิต ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งทางจิตใจและคุณภาพชีวิตโดยรวม ดังตัวอย่างนิทานเรื่องตุ๊กตาของลูก ของปรีดา ปัญญาจันทร์ (Panyachan, 2021, p. 21) เนื้อความว่า

“ลูกยิ้มได้ และยังคิดถึงแม่ทุกวัน”

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อความสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดด้านจิตใจและอารมณ์ของเด็ก แม้ว่าในเบื้องต้นจะดูเหมือนมีความขัดแย้งกันระหว่างคำว่า *“ยิ้มได้”* กับ *“คิดถึงแม่ทุกวัน”* แต่ทว่าประโยคนี้แสดงให้เห็นถึงกลไกการปรับตัว และการรับมือกับความรู้สึกที่ซับซ้อนของเด็กในสถานการณ์การพลัดพรากจากแม่ *“ลูกยิ้มได้”* บ่งชี้ว่าเด็กสามารถประคับประคองอารมณ์ และปรับตัวให้เผชิญกับสถานการณ์ความโศกเศร้าหรือความพลัดพรากได้ในระดับหนึ่ง ส่วนการยิ้มได้ไม่ได้หมายถึงการปราศจากความรู้สึกเศร้าโดยสิ้นเชิง แต่เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นับเป็นลักษณะสำคัญของการมีสุขภาพจิตที่ดี ขณะเดียวกันการ *“คิดถึงแม่ทุกวัน”* แสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของความผูกพันทางอารมณ์ที่ลึกซึ้ง เด็กสามารถคิดถึงแม่ได้โดยที่ยังคงยิ้มได้ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการอารมณ์ที่ซับซ้อน แต่สามารถแยกแยะและคงไว้ซึ่งความรู้สึกเชิงบวกในชีวิตประจำวันได้ การแทรกแนวคิดทางจิตใจและอารมณ์จะพัฒนาให้เด็กเรียนรู้การปรับตัวเพื่อรับความเปลี่ยนแปลง และจัดการกับชีวิตได้อย่างมีเหมาะสม

ตัวอย่างแนวคิดด้านจิตใจและอารมณ์อีกตัวอย่างหนึ่งจากนิทานเรื่องหูไวตาไว ชุดนิทานเตือนภัยบุหรี่ไฟฟ้าเด็กปลอดพอด ของชีวัน วิสาสะ (Wisasa, 2023, p. 22) กล่าวถึงการสอนเรื่องบุหรี่ไฟฟ้า เนื้อความว่า

นิโคบอททพัง แพ้พลังเด็ก
ถึงจะตัวเล็ก แต่ก็มีฤทธิ์
รักเพื่อน รักตัว เราใช้หัวคิด
เรารู้ถูกผิด หูไว ตาไว
ใครคิดมาหลอก ออกไปไกลไกล
หูไว ตาไว ไม่โดนหลอกลวง

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏแนวคิดด้านจิตใจและอารมณ์ของเด็ก เนื้อความกล่าวถึง *“นิโคบอททพัง แพ้พลังเด็กถึงจะตัวเล็กแต่ก็มีฤทธิ์”* แสดงให้เห็นว่า พลังที่แท้จริงไม่ได้มาจากพละกำลัง แต่มาจากความสามารถในการคิดและความเข้มแข็งทางจิตใจของเด็กในการแยกแยะเรื่องถูกผิด นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจที่ถูกต้อง อีกทั้งยังชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการคิดและจิตใจ กล่าวคือ การสร้างจิตใจที่แข็งแกร่งจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ทำให้เด็ก ๆ

สามารถรับมือกับสิ่งยั่วยุ ภัยคุกคามในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ถูกหลอกลวง อันจะนำไปสู่ความปลอดภัยในชีวิตได้

4. ด้านสังคม เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีจะสร้างให้เด็กพัฒนาความสามารถการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสม การทำความเข้าใจผู้อื่น และการปรับตัวเข้ากับสังคม อันจะเป็นกุญแจสำคัญทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับแบบแผนสังคมและบทบาททางสังคม ดังตัวอย่างนิทานเรื่องตามแม่ไปเที่ยวป่า ของวันวิสา ธรรมสังวาล และสันติภาพ ก่อเจริญวัฒน์ (Thammasangwan & Kocharoenwat, 2020, p. 21) เนื้อความว่า

แม่สอนให้รู้ หนูกินพออิ่ม
ผู้อื่นอยากชิม ลิ้มรสเหมือนกัน
ผลไม้เหล่านี้ มีไว้แบ่งปัน
แบ่งเธอแบ่งฉัน แบ่งกันอร่อยดี

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อความกล่าวถึงการปลูกฝังความสัมพันธ์เชิงสังคมที่สำคัญ ได้แก่ การแบ่งปัน และการคำนึงถึงผู้อื่น โดยแม่ช้างทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดการอยู่ร่วมกันในสังคมผ่านการสอนให้ลูกช้างตระหนักว่า *“ผู้อื่นอยากชิม”* เหมือนกัน การสอนให้ *“กินพออิ่ม”* และแบ่งปันสิ่งของจึงเป็นการพัฒนาจิตสำนึกร่วมและสร้างความเข้าใจในหลักการของการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะการแบ่งปันดังกล่าวไม่เพียงแต่สร้างความสุขร่วมกัน แต่ยังเป็นการวางรากฐานของพฤติกรรมการช่วยเหลือสังคมซึ่งนับเป็นรากฐานสำคัญของสุขภาวะทางสังคมที่ยั่งยืน

ตัวอย่างแนวคิดด้านสังคมอีกตัวอย่างหนึ่งกล่าวถึงการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีจากนิทานเรื่อง ตะวันแจ่มใสกับดอกไม้ร่าเริง ของตุ๊บปอง (เรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป) (Tubpong, 2022, p. 6) เนื้อความว่า

ส่องรัก ต้นไม้ ใบหญ้า
ดอกไม้ เริงร่า “เพื่อนรัก เพื่อนเรา”
เพื่อน เพื่อน ปีกสวยขยับ
ตะวัน ส่องรับ “เพื่อนรัก เพื่อนเรา”

จากตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนแนวคิดด้านสังคมที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลและการพึ่งพาอาศัยกัน โดยดอกไม้ทำหน้าที่เป็นแหล่งพลังงานให้ผีเสื้อ ขณะที่ผีเสื้อมีบทบาทในการช่วยผสมเกสรเพื่อให้พืชสามารถขยายพันธุ์ต่อไป อีกทั้งใบหญ้าเป็นแหล่งอาหารของหนอนผีเสื้อก่อนเจริญเติบโตเป็นผีเสื้อเต็มวัย ความสัมพันธ์เชิงพึ่งพาระหว่างสิ่งมีชีวิตดังกล่าวเป็นตัวอย่างของความสมดุลและความยั่งยืนในธรรมชาติ ซึ่งสามารถประยุกต์เป็นแนวทางการเรียนรู้สำหรับเด็กในการพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

5. ด้านสติปัญญา เป็นแนวคิดมุ่งเน้นการที่บุคคลมีกระบวนการคิดไตร่ตรอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยปัญญาอย่างเหมาะสม และการปฏิสัมพันธ์ทางความคิดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดความคิดที่กว้างไกลเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาตลอดชีวิต ดังตัวอย่างนิทานเรื่องชวนเพื่อนเล่นกลางทุ่ง ของปรีดา ปัญญาจันทร์ (Panyachan, 2021, pp. 8–15) เนื้อความว่า

ลาตามากลางทุ่ง เด็กวิ่งมุ่งลงสระน้ำ
เอ๊ะ นั่นจุดสีดำ ออ...ลูกอ๊อดแยกออกไป
เอาดินมาปั้นคัน เป็นเขตกั้นสระน้อยใหญ่

บ้างทำทางไถล ลื่นลงน้ำสนุกจริง
พักเล่นปั้นดินเหนียว ปั้นเดี๋ยวเดียวได้ทุกสิ่ง
ทหารถือดาบนิ่ง ยืนเฝ้าเมืองป้องกันภัย
แดดจัดไปเถอะเรา หลบร่มเงาต้นไม้ใหญ่
ในร่มก็เล่นได้ ทั้งไล่จับขุดแมลง

จากข้อความที่ยกมาสะท้อนกระบวนการด้านการคิด การสังเกต และการแก้ปัญหาของเด็ก ดังจะเห็นได้จากการที่เด็กแสดงความสามารถในการคิดและสังเกตสิ่งรอบตัวอย่างละเอียด เช่น เห็น *"จุดสีดำ"* แล้วพิจารณาว่าเป็น *"ลูกอ๊อด"* แสดงถึงการแยกแยะและรับรู้ลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิต หรือการนำดินมาปั้นเป็นคันกั้นน้ำ หรือปั้นเป็นรูปทหาร แสดงความสามารถในการดัดแปลงเป็นความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการแก้ปัญหาและการปรับตัว เช่น เมื่อแดดร้อนเด็กปรับตัวด้วยการ *"หลบร่มเงา ต้นไม้ใหญ่"* แล้วหากิจกรรมเล่นต่อ แสดงความสามารถในการจัดการสถานการณ์และคิดหาทางเลือกใหม่ การแทรกแนวคิดดังกล่าวนับเป็นการสอนให้เด็กสังเกตสิ่งรอบตัวอย่างละเอียด การวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่พบเห็น การแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง รวมถึงการปรับตัวและใช้ความคิดสร้างสรรค์กับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในการเล่นและเรียนรู้

ตัวอย่างด้านสติปัญญาอีกตัวอย่างหนึ่งกล่าวถึงการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลและการใช้สติปัญญาในการเรียนรู้และปรับตัว จากนิทานเรื่องแผ่นฟ้าที่หายไป ของชัยฤทธิ์ ศรีโรจน์ฤทธิ์ (Srirojrit, 2020, p. 26) เนื้อความว่า

ฟ้าที่ยังคงอยู่ ฟ้าที่ยังคงอยู่บนฟ้า
แผ่นฟ้าที่ไม่ได้หายไปไหน
แผ่นฟ้ากว้างใหญ่เกินจะบังหาย
เพียงแต่เราอยู่ในที่ไม่เห็นฟ้า
จึงคิดว่าแผ่นฟ้าหายไป
จนต้องออกตามหาแผ่นฟ้า
ในที่สุดก็ยังเห็นว่า บนฟ้ายังมีฟ้า
เพราะ...ฟ้ายังคงอยู่บนฟ้า

จากตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนแนวคิดการพัฒนาให้เด็กรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและไตร่ตรองต่อปรากฏการณ์รอบตัว โดยเนื้อความชี้ให้เห็นว่า สิ่งสำคัญในชีวิต เช่น ความหวังหรือโอกาส *"ฟ้าที่ยังคงอยู่บนฟ้า"* เปรียบเหมือนความหวังหรือความงดงามในชีวิตที่แท้จริงแล้วไม่เคยหายไป หากแต่อาจถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขบางประการจนมองไม่เห็นในช่วงเวลาหนึ่ง การปรับมุมมองหรือออกจากสภาพที่บดบัง และการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ จะทำให้ตระหนักได้ว่า สิ่งดีงามเหล่านั้นยังคงดำรงอยู่เสมอ แนวคิดนี้จึงเป็นบทเรียนสำคัญต่อการเสริมสร้างทัศนคติที่มั่นคงและการมองโลกในเชิงบวกของเด็ก

6. ด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแนวคิดการสร้างรากฐานทางจิตใจ เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมดีงามเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีระเบียบแบบแผน ดังตัวอย่างนิทานเรื่องแมวอ้วนกับแมวผอม ของปรีดา ปัญญาจันทร์ (Panyachan, 2022, pp. 6–14) เนื้อความว่า

แมวอ้วนชอบลูกบอลลูกใหญ่
แมวผอมชอบลูกบอลลูกเล็ก
แมวอ้วนนอนที่นอนใหญ่ ๆ หนา ๆ

แมวผอมนอนที่นอนเล็ก ๆ บาง ๆ
แต่แมวอ้วนกับแมวผอมก็อยู่ด้วยกัน
ช่วยเหลือกัน
จากหนักก็กลายเป็นเบา
จากที่ไกลเกินเอื้อมก็คว้ามาได้
คอยช่วยฉุดดึงจากความทุกข์
และใช้เวลาแห่งความสุขร่วมกัน

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อความกล่าวถึงมิตรภาพระหว่างเพื่อนท่ามกลางความแตกต่าง" โดยตัวละคร *"แมวอ้วน"* และ *"แมวผอม"* มีลักษณะนิสัย ความชอบ และพฤติกรรมที่ไม่เหมือนกัน แต่ความแตกต่างดังกล่าวมิได้เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดี ตรงกันข้ามภายในเรื่องปรากฏพฤติกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูล การให้กำลังใจทางด้านจิตใจ รวมถึงการแบ่งปันช่วงเวลาแห่งความสุขระหว่างกัน ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของมิตรภาพที่ดี กล่าวได้ว่า แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของมิตรภาพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ของบุคคล โดยเฉพาะการยอมรับความแตกต่างและการสร้างประสบการณ์ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติและเคารพกันและกัน

ตัวอย่างด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมอีกตัวอย่างหนึ่งกล่าวถึงการสอนคุณธรรมด้านการแบ่งปันจากนิทานเรื่องแตงโมลูกโตโต ของระพีพรรณ พัฒนาเวช (Pattanawech, 2020, pp. 4–14) เนื้อความว่า

"แตงโมลูกโตโต ช่วยผ่าแบ่งแตงโมให้หน่อยจ้ะ"
แตงโมถูกแบ่งออกเป็น 2 ชิ้นใหญ่ ๆ
กระรอกเตรียมกินแตงโมแดงฉ่ำ
"เดี๋ยวก่อน เดี๋ยวก่อนแบ่งแตงโมให้กระต่ายกินบ้างได้ไหม"
"ได้จ้ะ ได้จ้ะ อย่างนั้น ช่วยผ่าแตงโมให้อีกครั้งนะจ๊ะ"
"เจี๊ยก เจี๊ยก เจี๊ยกอยากกินแตงโมแบ่งบ้างได้ไหม"
"ได้จ้ะ ได้จ้ะ อย่างนั้น ช่วยผ่าแตงโมอีกครั้งนะจ๊ะ"

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อความสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าด้านการแบ่งปัน การยินดีแบ่งปันสิ่งของ (แตงโม) กับผู้อื่นที่ร้องขอ (กระต่ายกับลิง) โดยกระรอกไม่มีความลังเล แสดงถึงการมีน้ำใจและความเห็นอกเห็นใจอันนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มสังคม การแบ่งปันจึงนับเป็นการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และเป็นหลักธรรมสำคัญที่ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี และความสุขอย่างยั่งยืน

7. ด้านความเป็นไทยและพหุวัฒนธรรม เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ร่วมกันในประเทศไทย โดยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ความเป็นไทยกระแสหลักเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ ศาสนา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน การตระหนักถึงมิตินี้ส่งเสริมให้เกิดการเคารพความแตกต่าง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างสังคมที่เข้มแข็ง และมีความยืดหยุ่นภายใต้บริบทของความหลากหลาย ดังตัวอย่างนิทานเรื่องร้องเป็นเล่นสนุกบทร้องเล่นเด็กไทย ของพี่มู (Peemu, 2023, p. 4) เนื้อความว่า

วันนี้จะเล่นอะไรดี "หนูอัมนีอยากเล่นจีจ่อเจี๊ยบ อยากอ่านนิทานสุดเนี้ยบที่ห้องสมุดสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์เด็ก"

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อความปรากฏตัวละครชื่อ “หนูอัมนี” เป็นชื่อในศาสนาอิสลาม ต้องการอยากเล่น “จีจ่อเจี๊ยบ” เป็นบทร้องเล่นสำหรับเด็กไทย ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของวัฒนธรรมที่หลากหลายในสังคมไทย โดยที่เด็กต่างศาสนาสามารถเรียนรู้และสนุกสนานไปกับมรดกทางวัฒนธรรมของไทยได้อย่างกลมกลืน อีกทั้ง การกล่าวถึงสถานที่ “พิพิธภัณฑ์เด็ก” เป็นแหล่งเรียนรู้สาธารณะ เป็นการย้ำถึงการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ จากทุกภูมิภาคได้มีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมพหุวัฒนธรรม

ตัวอย่างด้านความเป็นไทยและพหุวัฒนธรรมอีกตัวอย่างหนึ่งกล่าวถึงการแทรกแนวคิดสำคัญเรื่องความรักและความผูกพันระหว่างมนุษย์ โดยไม่ได้มีการแบ่งแยกชนชาติ ศาสนา หรือวรรณะใด ๆ จากนิทานเรื่องเจ้าชายน้อยกับเพื่อนใหม่ในล้านนา ของปรีดา ปัญญาจันทร์ (Panyachan, 2023, p. 6) เนื้อความว่า

“ที่นี่ เรามีดอกบัวตอง บานอยู่เต็มทุ่ง เต็มดอย”
เจ้าชายน้อยตื่นเต้น ไม่เคยเห็นดอกไม้มากมายเท่านี้มาก่อน
เล่นกันจนเหนื่อยและหิวเหลือเกิน
เจ้าชายน้อยชอบกินข้าวนึ่งนุ่ม ๆ

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อหาแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมผ่านประสบการณ์ของ *“เจ้าชายน้อย”* ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้มาจากพื้นเพที่แตกต่างกัน เขาได้สัมผัสสถานที่ ผู้คน และวิถีชีวิตแบบล้านนาอย่างใกล้ชิด เช่น การพบเห็น *“ดอกบัวตอง”* ซึ่งเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สะท้อนให้เห็นถึงภูมิประเทศและความงดงามของธรรมชาติในล้านนา นอกจากนี้ การได้ทดลอง *“กินข้าวนึ่ง”* ซึ่งเป็นอาหารหลักของชาวล้านนา ยังแสดงถึงการเปิดใจเรียนรู้และยอมรับวัฒนธรรมการกินของท้องถิ่นอย่างแท้จริง แนวคิดดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพและเข้าใจกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564–2568 จำนวน 20 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญไว้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาทักษะสมอง 2) ด้านร่างกาย 3) ด้านจิตใจและอารมณ์ 4) ด้านสังคม 5) ด้านสติปัญญา 6) ด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม และ 7) ด้านความเป็นไทยและพหุวัฒนธรรม

โดยภาพรวม ผู้ประพันธ์สะท้อนให้เห็นว่า การสร้างนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยมุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดการพัฒนาเด็กโดยตรงอย่างรอบด้านทั้งการพัฒนาทักษะสมอง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเรียกว่าการพัฒนาสุขภาวะองค์รวม เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม และความเป็นไทยและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม นับเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในช่วงปี พ.ศ. 2564–2568 จำนวน 20 เรื่อง อภิปรายผลการวิจัยได้ว่า แนวคิดที่ปรากฏส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาสุขภาวะแบบองค์รวม ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาทักษะสมอง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แนวคิดดังกล่าวถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการมีพัฒนาการที่ดีตลอดช่วงชีวิตมนุษย์ การให้ความสำคัญและส่งเสริมสุขภาวะที่เหมาะสมแก่เด็กปฐมวัยจึงนับเป็นกลไกสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อีกทั้งการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมนี้จะนำไปสู่การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่มีความหมาย และการพัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างเต็มที่ โดยเหตุที่แนวคิดส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสุขภาวะองค์รวม เนื่องจาก

ช่วงวัยปฐมวัยเป็นหน้าต่างแห่งโอกาสที่ระบบประสาทและพัฒนาการทุกด้านมีความเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อกันอย่างแยกไม่ได้ การที่นิทานได้รับรางวัลเหล่านี้มุ่งเน้นการบูรณาการทั้งการพัฒนาทักษะสมอง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกันนั้น เป็นเพราะความสมบูรณ์ของด้านหนึ่งย่อมเป็นฐานส่งเสริมให้อีกด้านหนึ่งพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

ด้วยเหตุนี้ การปลูกฝังแนวคิดดังกล่าวผ่านนิทานจึงช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวก และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียนรู้ในอนาคต ผลลัพธ์จากการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านคือการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีสุขภาวะที่ดี และสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารียา อิ่นคำ (Inkham, 2025) ที่ศึกษาเรื่องคุณค่าและกลวิธีการนำเสนอในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า คุณค่าที่ปรากฏในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กมีความครอบคลุมทั้งคุณค่าด้านอารมณ์และจิตใจ คุณค่าด้านสังคม และคุณค่าด้านสติปัญญา อาจกล่าวได้ว่า วรรณกรรมที่ดีไม่ได้ให้เพียงความสนุกสนาน แต่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการบ่มเพาะและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

แนวคิดที่พบรองลงมา คือ แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ถือเป็นการพัฒนาในมิติทางจิตใจ แนวคิดนี้มีอิทธิพลสำคัญต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน โดยพัฒนาการทางคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กนั้นจะก้าวหน้าไปตามลำดับขั้นของการรับรู้ทางสังคมและบทบาททางสังคม การตัดสินเชิงคุณธรรมในแต่ละขั้นจึงเป็นผลลัพธ์จากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่มาพร้อมกับพัฒนาการทางสติปัญญาและอายุของเด็กที่เพิ่มขึ้นตลอดจนการได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ อ้อมเดือน สดมณี และฐาศุกร์ จันประเสริฐ (Sodmanee & Junprasert, 2011) กล่าวว่า การพัฒนาทางจิตใจและพฤติกรรมเกิดขึ้นจากการส่งเสริมและกระบวนการขัดเกลาทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมสั่งสอนของโรงเรียน การปฏิบัติตามคำสอนทางพระพุทธศาสนา การเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน และการเรียนรู้จากสื่อมวลชน รวมทั้งงานวิจัยของ กนกวรรณ เงาชัยภูมิ และคณะ (Ngaochaiphum et al., 2018) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอในงานวรรณกรรมสำหรับเยาวชน เรื่อง ครุฑน้อย ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมสะท้อนทัศนะของผู้เขียนเกี่ยวกับข้อที่มนุษย์ควรประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม คุณธรรม และคุณงามความดีในด้านต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ การแทรกแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมในงานวรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยจึงไม่แตกต่างจากการสอดแทรกในวรรณกรรมเยาวชน แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมข้อปฏิบัติหรือหลักความประพฤติที่ดีงามให้แก่เด็กอันจะนำไปสู่ประโยชน์ต่อทั้งตนเองและสังคมส่วนรวม และส่งผลให้การดำเนินชีวิตของเด็กมีระเบียบแบบแผนที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ประการต่อมา การนำเสนอแนวคิดความเป็นไทยและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม แม้ว่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้ศึกษาดังกล่าวจะพบจำนวนเพียง 2 เรื่อง แต่อาจกล่าวได้ว่า การนำแนวคิดนี้มาสอดแทรกในวรรณกรรมนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการธำรงรักษาและพัฒนาอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับบริบทสังคมสมัยใหม่ได้ ต้องอาศัยการปลูกฝังและถ่ายทอดอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการทางสังคมตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ดังที่ ธนสิน ชุตินธรานนท์ (Chutintaranond, 2016) กล่าวว่า ความเป็นไทยเป็นลักษณะความเป็นหนึ่งเดียวกันที่ต้องได้รับการปลูกฝังและถ่ายทอดสู่จิตสำนึกจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งมีพลวัตและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขทางสังคม ดังนั้น การส่งเสริมความเป็นไทยในฐานะอัตลักษณ์ของชาติจึงควรเน้นการธำรงรักษารากเหง้าทางวัฒนธรรมไปพร้อมกับการปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคสมัยเพื่อนำไปสู่การดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การสอดแทรกแนวคิดการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมนับเป็นการพัฒนาให้เด็กเรียนรู้และยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างเปิดกว้าง ซึ่งรวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศ และความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับการศึกษาของ มณฑิรา อั้งน้อย และคนอื่น ๆ

(Augnoi et al., 2020) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม จะส่งเสริมให้เด็กเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น รวมถึงมีการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยการให้เกียรติและการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยเหตุนี้ การนำเสนอแนวคิดดังกล่าวในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยจึงชี้ให้เห็นว่าจะช่วยพัฒนาเด็กให้มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นอย่างถ่องแท้ และสามารถปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงและมีความหลากหลายได้อย่างราบรื่นและมีความสุขในสังคมสืบไป

การนำเสนอแนวคิดในนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยจึงช่วยสร้างมาตรฐานใหม่ในการเลือกใช้นิทานเพื่อพัฒนาเด็กอย่างตรงจุด ช่วยให้ครูและผู้ปกครองเห็นแนวทางที่ชัดเจนในการใช้สื่อเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะองค์รวมและการพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ผลการศึกษายังเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางการผลิตนิทานของชาติให้ทันสมัยและมีคุณภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อวางรากฐานการพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือนิทานที่สอดคล้องกับความสนใจและช่วงวัยของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะสำหรับผู้ปกครอง ครูปฐมวัย และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ความคิด และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษานิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานอื่นเพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของแนวคิดที่ปรากฏในผลงานจากแต่ละแหล่ง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ค้นพบคือกรอบทิศทางแนวคิดที่ปรากฏในเนื้อหาของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่มุ่งสร้างสุขภาวะองค์รวมและทักษะสมองเป็นรากฐานสำคัญอันดับแรกในการพัฒนาเด็ก ควบคู่กับการนำแนวคิดคุณธรรมและความเป็นไทยมาบูรณาการเข้ากับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน ซึ่งข้อค้นพบเชิงประจักษ์นี้ได้กลายเป็นต้นแบบสำคัญในการสร้างสรรค์วรรณกรรมปฐมวัย เพื่อหล่อหลอมให้เด็กเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างรอบด้าน

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์

อังคณา เครือคำ: วางแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล และเขียน–ทบทวนและแก้ไข
ปาริชาต โปธิ: วางแนวคิด ดูแลข้อมูล กำกับดูแล และตรวจสอบความถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

Adams, T., Bezner, J., & Steinhardt, M. (1997). The conceptualization and measurement of perceived wellness: Integrating balance across and within dimensions. *American Journal of Health Promotion*, *11*(3), 208–218. http://dx.doi.org/10.4278/0890-1171-11.3.208

Arphattananon, T. (2018). *Multicultural schools: the educational management policy of the Thai state in a plural society*. Chulalongkorn University Press. [In Thai]

Augnoi, M., Tongthawon, R., & U-Panno, P. (2020). Development of early childhood children's respectful mind in multicultural context. *Journal of Education Naresuan University*, *22*(3), 177–190. https://www.tci-thaijo.org/articles/social06-103452 [In Thai]

Chaichanakipong, M., & Numtong, K. (2023). Conceptual analysis and presentation tactics pingxin's concepts in youth literature. *Ganesha Journal*, *19*(2), 95–109. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan/article/view/266530 [In Thai]

Changjan, P. (2021). *Guidelines for strengthening thai characteristics expected by society for students of higher education institutions* [Doctoral thesis, Srinakharinwirot University]. Srinakharinwirot University Thesis Repository. https://ir-ithesis.swu.ac.th/handle/123456789/1869 [In Thai]

Chutintaranond, T. (2016). *Thainess enhancement using drama-based instruction for undergraduate students* [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Thesis Repository. https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/36803/ [In Thai]

Inkham, A. (2025). *Values and presentation strategies in the best children's literature awarded from office of the basic education commission* [Unpublished master's thesis]. Phayao University. [In Thai]

Ngaochaiphum, K., Biadkhuntod, J., Papor, P., Promkuntha, P., & Chompuphra, P. (2018). The study of conception and strategies for presenting in the youth literature of a little garuda. *Panya Journal*, *25*(2), 18–27. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/panya-thjo/article/view/193975 [In Thai]

Niland, A. (2023). Picture books, imagination and play: Pathways to positive reading identities for young children. *Education sciences*, *13*(5), 511–510. https://doi.org/10.3390/educsci13050511

Office of the Basic Education Commission, Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2020). *Results of the outstanding book contest 2020*. https://academic.obec.go.th/web/news/view/153 [In Thai]

Office of the Education Council. (2021). *Early childhood development plan 2021–2027*. Office of the Education Council. [In Thai]

Palakawong Na Ayudhya, M. (2022). *The magic mirror of pop pup*. Plan for Kids. [In Thai]

Panyachan, P. (2021). *The child's doll*. The Foundation for Promoting Reading Culture. [In Thai]

Panyachan, P. (2021). *Invite friends to play in the field.* Plan for Kids. [In Thai]

Panyachan, P. (2022). *The fat cat and the thin cat.* Kidbuak Publishing. [In Thai]

Panyachan, P. (2023). The little prince and a new friend in Lanna. Plan Printing. [In Thai]

Pattanawech, R. (2020). *Big watermelons.* Children's aid Organization in Collaboration with the Reading Culture Promotion Foundation. [In Thai]

Peemu. (2023). *Singing for fun and play: Thai children's rhymes and songs*. Plan Printing. [In Thai]

Poonsinburanakul, S. (2021). The *long memory of a forgetful grandfather.* Plan Printing. [In Thai]

Rungsaeng, V. (2021). *Themes about children and values in youth literature works by Sumalee Bamroongsuk* [Master thesis, Ubon Ratchathani University]. Ubon Ratchathani University Thesis Repository. https://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/e-research/sites/default/files/Wijittra_Ruanseang.pdf [In Thai]

Sawangsri, T. (2023). *Thai fruits are so delicious.* Kang Xuan Culture and Education. [In Thai]

Sodmanee, O., & Junprasert, T. (2011). Moral principles and ethical development: from concept to practical approach. *Journal of Behavioral Science*, *17*(1), 19–30. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/view/359 [In Thai]

Srirojrit, C. (2020). *The vanished sky*. Hello Kids Printing. [In Thai]

Tarawet, W., & Sorthip, M. (2024). Presentation strategies for ecological conscience in children's literature: A case study of "Mo Yai Noi" by kitisak srikaewboworn. *Journal of Social Sciences and Culture, 8*(10), 124–136. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSC/article/view/277234 [In Thai]

Thai Health Promotion Foundation. (2026, January 10). *A guide to developing Executive Functions (EF) skills for early childhood educator.* https://dol.thaihealth.or.th/File/media/fcaa3c03-e621-4719-bf36-cf5336c727af.pdf [In Thai]

Thammasangwan, W., & Kocharoenwat, S. (2020). *Jungle with mom*. Sky Printing. [In Thai]

Thapporn, T. (2010). *An analytical study on cultivating desirable Thai awareness for Thai youth in the context of Thai society today*. Chulalongkorn University. [In Thai]

Tubpong. (2022). *Bright sun and cheerful flowers.* Plan Printing. [In Thai]

United Nations Children's Fund. (2021). *Early childhood development: The foundation for a fair and sustainable future*. UNICEF.

Wisasa, C. (2023). *Vigilant and alert: E-cigarette awareness story series for pod-free kids*. Goodhead Printing. [In Thai]

World Health Organization. (1998). *Life in 21st century*. World Health Organization.